

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2

Tel/Faks: 01/ 46 55 146, 46 55 111/190

e-mail: suh@zg.t-com.hr – www.suh.hr

OIB 68205802695

Broj: 242/2022

Zagreb, 13. prosinca 2022.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ministarstvo pravosuđa i uprave
Gospodin Ivan Malenica, ministar
Ulica grada Vukovara 49
10 000 Zagreb

OTVORENO PISMO

**kojim se ODMAH traži ukidanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
i izmjene i dopune Zakona o obveznim odnosima u pogledu ugovora o
doživotnom uzdržavanju**

Poštovani gospodine ministre,

od 2012. godine do danas 10 (deset) puta smo se pisanim putem obraćali Vašem Ministarstvu s inicijativom za izmjenom i dopunom Zakona o obveznim odnosima za ovu vrstu ugovora, no uvijek smo ignorirani s našim prijedlozima. Kao jedna od najvećih udruga umirovljenika i starijih osoba u Hrvatskoj smatramo to neprimjerenim postupkom s Vaše strane i zanemarivanjem gorućeg problema starijih osoba u zemlji u kojoj ih 89 posto stanuje u vlastitim kućama ili stanovima. K tome je to bilo višekratno na dnevnom redu Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe Vlade RH, bez da se pretočilo u zakonske izmjene.

Niz godina informiramo Vas i cijelu hrvatsku javnost o zloupotrebama ugovora o doživotnom uzdržavanju, a posebice ugovora o dosmrtnom uzdržavanju od strane ne samo članova obitelji starijih osoba, nego i nositelja socijalne skrbi, odvjetnika, sudaca, javnih bilježnika, obiteljskih liječnika...

Uporno navodimo primjere ovog sve masovnijeg lešinarskog biznisa koji pod okriljem zakonskih odredbi, a služeći se obmanama, prijetnjama, ucjenama pa sve do zlostavljanja i prisile nad našim starijim sugrađanima, otima njihovu imovinu bez pružanja skrbi i uzdržavanja. Vaši uvriježeni komentari su kako svatko ima pravo prodati kuću i za jednu kunu. Takvoj neosjetljivosti i neodgovornosti potpomaže sporost pravosudnog sustava pa je to postao vrlo isplativ kriminalni biznis niskog rizika.

U svojim pisanim obraćanjima detaljno smo opisali postojeće stanje i sve razloge te obrazložili potrebu izmjena i dopuna Zakona o obveznim odnosima te predložili rješenje i dostavili cjelokupni tekst prijedloga izmjena i dopuna samog Zakona.

Ponovno ponavljamo i predlažemo izmjene i dopune članka 579. do 589. Zakona o obveznim odnosima («Narodne novine», br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21. i 114/2022.), ali i svih ostalih zakona i propisa koji su posljedično vezani uz navedene ugovore.

Kad je riječ o institutu ugovora o doživotnom uzdržavanju ponavljamo naše sljedeće prijedloge:

- Prigodom sastavljanja ugovora ili ovjere tj. potvrđivanja ugovora ugovarateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice, ali i s dodatnom pažnjom provjeriti jesu li stranke sposobne i ovlaštene za poduzimanje i sklapanje posla te da im objasne smisao i posljedice pravnog posla i uvjeriti se o njihovoj pravoj i ozbiljnoj volji;
- Dopustiti sklapanje ugovora punomoćnicima isključivo putem specijalne punomoći.
- Obvezati ovlaštene osobe pred kojima se provodi postupak sastavljanja ili ovjere/potvrđivanja ugovora da stranke upozore na nejasne, nerazgovjetne ili dvosmislene odredbe ugovora koje bi mogle dati povoda sporovima ili koje ne bi bile pravno valjane ili bi se mogle pobijati ili ne bi imale namjeravani učinak ili bi se opravdano moglo smatrati da im je svrha da se koja od stranaka ošteti, te da im daju odgovarajuće pouke.
- Obvezati ugovorne strane da ugovoru prilože zaključak nadležnog centra za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta primatelja uzdržavanja, kojim se treba ocijeniti da li su ugovorom zaštićene sve potrebe i želje uzdržavane osobe. Zaključak treba biti donesen nakon odgovarajuće socijalne anamneze, a ugovor zaključen bez takvog posebnog zaključka centra za socijalnu skrb treba biti ništetan;
- Odrediti osnivanje i vođenje Registra sklopljenih ugovora o doživotnom uzdržavanju, najpogodnije pri centru socijalne skrbi;
- Strogo zabraniti sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju sa svim pružateljima socijalne skrbi, bilo pravnim ili fizičkim osobama, zdravstvenim djelatnicima, odvjetnicima ili javnim bilježnicima i članovima njihovih obitelji pod prijetnjom ništetnosti takvog ugovora, uz određivanje visokih kazni osobama koje prekrše te odredbe;
- Odrediti da davatelj uzdržavanja ne može istovremeno imati zaključena više od dva važeća ugovora o doživotnom uzdržavanju, odnosno da može pružati uzdržavanje samo jednoj ili dvjema osobama, te je dužan prilikom sklapanja ugovora predati ovlaštenoj osobi pisanu izjavu o tome;
- Obvezati davatelja uzdržavanja da prilikom sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju preda ovlaštenoj osobi (sudac ili javni bilježnik), potvrdu, ne stariju od 30 dana, o nekažnjavanju za kaznena djela protiv života i tijela te kaznena djela protiv državne ili privatne imovine;
- Propisati da su sporovi vezani za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju hitni, a sud je dužan sazvati prvo ročište u roku od 15 dana te donijeti presudu u roku od 6 mjeseci, računajući od dana podnošenja tužbe.

a) Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju

– Ukinuti odredbe članka 586. do 589. Zakona o obveznim odnosima.

Sam naziv ugovora „doživotno uzdržavanje“ i „dosmrtno uzdržavanje“ kao da namjerno dovodi u zabludu gotovo sve osobe koje nisu pravnici, tako da primatelj uzdržavanja nerijetko ne zna koji ugovor potpisuje (prema istraživanjima oko 82 posto starijih osoba ne prepoznaje razliku!).

Osobe koje žele iskoristiti starije upravo koriste tu situaciju i to im uvelike pomaže.

Uzimajući u obzir da je svrha oba ugovora uzdržavanje osobe u potrebi, a prijenos imovine te osobe je naknada za posljedicu uzdržavanja, nema nikakvih opravdanih razloga da se ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju favorizira osoba davatelja uzdržavanja u odnosu na davatelja uzdržavanja iz ugovora o doživotnom uzdržavanju na način da odmah postane vlasnik imovine. Kad se uzme u obzir da najveći broj zlouporaba instituta uzdržavanja nastaje iz ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, postavlja se pitanje zašto omogućiti da se, za potpuno istu činidbu, a to je uzdržavanje primatelja uzdržavanja, omogućuje davatelju dosmrtnog uzdržavanja da odmah nakon stjecanje imovine i otuđi imovinu uzdržavanog, a da praktično nije niti započeo s obvezom uzdržavanja.

Svakodnevno doznajemo za slučajeve prevara ili neizvršavanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju tako da starija osoba na kraju svog životnog puta ostaje i bez imovine i bez uzdržavanja, sama i bez sredstava, bez krova nad glavom i čekajući završetak sudskog spora koji u pravilu ne dočeka. Mnogi pojedinci bave se ovom vrstom „lešinarskog biznisa“ sklapajući i po više desetaka ugovora i čekajući da primatelji uzdržavanja umru što prije.

Sindikata umirovljenika Hrvatske
Jasna A. Petrović, predsjednica

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jasna A. Petrović', written in a cursive style.

Kopija:

Vlada Republike Hrvatske

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Ured Pučkog pravobranitelja